แบบสื่อสารข้อมูลยา คลินิกโรคปอดติดเชื้อ

กลุ่มงานเภสัชกรรมและคุ้มครองผู้บริโภค

งานคลินิกวัณโรค โรงพยาบาลท่าใหม่

22 กรกฎาคม 2569

ที่มาโครงการ

ปัญหา	ผลกระทบ
จ่ายยาเกินหรือน้อยกว่าขนาดใช้ยาที่แนะนำในเวชปฏิบัติ	เพิ่มโอกาสการเกิดตับอักเสบ การแพ้ยา หรือเกิดเชื้อดื้อยา
จำนวนจ่ายยาเกินหรือขาดไปจากวันนัดพบแพทย์	ผู้ป่วยต้องมาพบแพทย์ก่อนวันนัด หรือยืดระยะเวลาการใช้ยา **IRZE**
น้ำหนักผู้ป่วยเพิ่ม/ลด และการปรับสูตรเมื่อใช้ยาครบ 60 วัน การจัดยาซ้ำซ้อนทำให้มีการจัดซ้ำซ้อนหรือจัดแก้ไข	- เพิ่มภาระงานเจ้าหน้าที่จัดและตรวจสอบยา - ผู้ป่วยมีระยะเวลารอคอยรับยานานออกไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- มีเครื่องมือที่ใช้สำหรับสื่อสารประวัติการจ่ายยา และ
ข้อมูลที่เภสัชกรให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยตามมาตรฐานคลินิกวัณโรค

- มีเครื่องมือที่แสดงเวชปฏิบัติ ให้ผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ไป
ในแนวทางเดียวกัน

- มีเครื่องมือเก็บข้อมูลความพึงพอใจของผู้รับบริการคลินิกวัณโรค
เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาระบบบริการต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ศึกษาเกณฑ์มาตรฐานคลินิกวัณโรค และ
ทะเบียนยาวัณโรคของโรงพยาบาลชุมชนใกล้เคียง

ร่างทะเบียนผู้ป่วยรับยาวัณโรคโรงพยาบาลท่าใหม่ (ฉบับที่ 1)

- **เข้าที่ประชุมกลุ่มงานเภสัชกรรมและคุ้มครองผู้บริโภค**

ทะเบียนผู้ป่วยรับยาวัณโรค โรงพยาบาลท่าใหม่ (ฉบับที่ 1)

HN.....ชื่อ-สกุล.....แพ้ยา.....

โรคประจำตัว.....

รายการยา	คำแนะนำ/DRPs/ADR/Rx note	หมายเหตุ
วันที่...../...../..... BW.....kg O start..... O วันนี้ครบ .....wk, เดือน รับยา.....ชุด O I 100 mg .....เม็ด (..... : 4-6 MKD) O R 300/450.....เม็ด (..... : 8-12 MKD) O Z 500 mg .....เม็ด (..... : 20-30 MKD) O E 400/500 .....เม็ด (..... : 15-20 MKD) O อื่นๆ ..... O Vitamin B1-6-12 ..... O DTG 50 mg 1 เม็ด เวลา	มียาเหลือ.....ชุด O เป้าหมายการรักษา ทานยาต่อเนื่อง O ผื่นผิวหนัง O ไข้ O ปวดข้อ O ตัว/ตาเหลือง O คลื่นไส้ O อาเจียน O ชามือเท้า O ง่วง O ปัสสาวะสีส้ม O ปวดท้อง O ตามัว O ปัสสาวะออกน้อย O อื่นๆ ..... O แยกจากผู้อื่น O สวมหน้ากาก O อากาศถ่ายเท O อื่นๆ	ประเมินผู้ป่วย (คะแนน 1-5) O ความรู้เรื่องโรค/ยา/ADR/อื่นๆ.... คะแนน ..../5 ผู้ป่วยประเมิน (1=ดี, 2=พอใช้, 3=ปรับปรุง) O ความรู้ความเข้าใจ/ระยะเวลารอคอย/จิตบริการ จอง พ./พว./ภก. /จุดบริการ อื่นๆ....คะแนน ..../5 ลงชื่อ ภก./ภญ.....
วันที่...../...../.....	มียาเหลือ.....ชุด	ประเมินผู้ป่วย (คะแนน 1-5)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

พัฒนาแก้ไขตามข้อเสนอแนะส่งให้สหวิชาชีพ (ฉบับที่ 2)

ทะเบียนผู้ป่วยรับยาวัณโรค โรงพยาบาลท่าใหม่ (ฉบับที่ 2)

HN.....ชื่อ-สกุล.....แพ้ยา.....

โรคประจำตัว.....

รายการยา	คำแนะนำ/DRPs/ADR/Rx note	หมายเหตุ
วันที่...../...../..... BW.....kg O start..... O วันนี้ครบ .....wk, เดือน รับยา.....ชุด O I 100 mg .....เม็ด (..... : 4-6 MKD) O R 300/450.....เม็ด (..... : 8-12 MKD) O Z 500 mg .....เม็ด (..... : 20-30 MKD) O E 400/500.....เม็ด (..... : 15-20 MKD) O อื่นๆ ..... O ..... O Vitamin B1-6-12 ..... O DTG 50 mg 1 เม็ด เวลา ..... วัน F/U ...../...../..... (.....วัน)	ต้องมียาเหลือ.....ชุด มียาเหลือ.....ชุด O เป้าหมายรักษา....เดือน กินยาต่อเนื่อง O ผื่นผิวหนัง O ไข้ O ปวดข้อ O ตัว/ตาเหลือง O คลื่นไส้ O อาเจียน O ชามือเท้า O ง่วง O ปัสสาวะสีส้ม O ปวดท้อง O ตามัว O ปัญหาการได้ยิน O ปัสสาวะออกน้อย O อื่นๆ ..... O แยกจากผู้อื่น O สวมหน้ากาก O อากาศถ่ายเท O อื่นๆ	**ประเมินผู้ป่วย (คะแนน 0-3)** 1. มีความรู้เรื่องโรค O มี O ไม่มี 2. กินยาถูกต้อง 3. ทราบ ADR ที่ต้องพบแพทย์ 4. อื่นๆ..... คะแนน ..../3 **ผู้ป่วยประเมิน** (1=ดี, 2=พอใช้, 3=ปรับปรุง) 1. อธิบายเข้าใจง่าย 2. ความรวดเร็ว 3. สถานที่จุดบริการ 4. อื่นๆ.....คะแนน ..../3 ลงชื่อ ภก./ภญ.....
วันที่...../...../.....	ต้องมียาเหลือ.....ชุด มียาเหลือ.....ชุด	**ประเมินผู้ป่วย (คะแนน 0-3)** 1. มีความรู้เรื่องโรค O มี O ไม่มี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

พัฒนาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ส่งให้กลุ่มงานเภสัชกรรมและคุ้มครองผู้บริโภค ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน (ฉบับที่ 3)

ทะเบียนผู้ป่วยรับยาวัณโรค โรงพยาบาลท่าใหม่ (ฉบับที่ 3)

HN.....ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี แพ้ยา.....

โรคประจำตัว.....

โทร (ถ้ามี).....

เพศหญิง O ตั้งครรภ์ O ให้นมบุตร O คุมกำเนิดโดยวิธี..... ไม่ควรตั้งครรภ์ระหว่างรักษาวัณโรค

Dx. วัณโรค O ปอด O นอกปอด ระบุ.....

O รายใหม่ O กลับเป็นซ้ำ O รักษาซ้ำภายหลังล้มเหลว O รับโอน O รักษาซ้ำภายหลังขาดยา O อื่นๆ.....

รายการยา	คำแนะนำ/DRPs/ADR/Rx note	หมายเหตุ
วันที่...../...../..... O start..... O วันนี้ครบ .....วัน, wk, เดือน AFB O 3+/2+/1+ O neg รับยา.....ชุด BW.....kg O BW 35-49 kg INH300/R450/z1000/E800 O BW50-69 kg INH300/R600/z1500/e1000 O BW 70 kg INH300/R60 <35,>70 คำนวณตาม BW กรณี Retreatment ให้ E 25 MKD ปรับตาม BW O I 100 mg .....เม็ด (..... : 4-6 MKD) O R 300/450.....เม็ด (..... : 8-12 MKD) O Z 500 mg .....เม็ด (..... : 20-30 MKD) O E 400/500.....เม็ด (..... : 15-20 MKD) O อื่นๆ ..... O ..... O Vitamin B1-6-12 ..... O DTG 50 mg 1 เม็ด เวลา ..... ประวัติการใช้ยาอื่น O สมุนไพร O Alcohol O ..... O	ต้องเหลือยา.....ชุด มียาเหลือ.....ชุด LAB .... O เป้าหมายรักษา....เดือน O รักษาหายขาดได้ต้องกินยาต่อเนื่อง หากรู้สึกดีแล้ว ห้ามหยุดยาก่อนครบกำหนด O หากลืมให้กินทันทีที่นึกได้ ใกล้มื้อถัดไป ห้ามเพิ่มขนาดยา O ห้ามปรับยาเอง O เดินทางให้พกยาไปด้วย เก็บยาพ้นร้อน/ชื้น O หลีกเลี่ยงสุรา ยาสมุนไพร O ผื่นผิวหนัง O ไข้ O ปวดข้อ o อ่อนเพลีย O ตัว/ตาเหลือง O คลื่นไส้ O อาเจียน O ชามือเท้า O ง่วง O ปัสสาวะสีส้ม O ปวดท้อง O ตามัว O แยกแดงเขียวไม่ได้ O ปัญหาการได้ยิน O ปัสสาวะออกน้อย O อื่นๆ ..... O แยกจากผู้อื่น O สวมหน้ากาก O อากาศถ่ายเท O อื่นๆ	**ประเมินผู้ป่วย** (คะแนน ...../.....) 1. มีความรู้เรื่องโรค O มี O ไม่มี 2. กินยาถูกต้อง O มี O ไม่มี 3. ทราบ ADR ที่ต้องพบแพทย์ O มี O ไม่มี 4. อื่นๆ..... O มี O ไม่มี 5. อื่นๆ..... O มี O ไม่มี **ผู้ป่วยประเมิน** (คะแนน ...../.....) 1. อธิบายเข้าใจ 3=ดี, 2=พอใช้, 1=ปรับปรุง 2. ระยะเวลารอคอย 3=ดี, 2=พอใช้, 1=ปรับปรุง 3. สถานที่จุดบริการ 3=ดี, 2=พอใช้, 1=ปรับปรุง 4. อื่นๆ..... 3=ดี, 2=พอใช้, 1=ปรับปรุง 5. อื่นๆ..... 3=ดี, 2=พอใช้, 1=ปรับปรุง ลงชื่อ ภก./ภญ.....

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ทดลองใช้แบบฟอร์มจ่ายยาผู้ป่วย

แก้ไขปัญหา และพัฒนาแบบฟอร์มให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน (ฉบับปัจจุบัน)

แนวทางการคำนวณจำนวนจ่าย และขนาดยา

แนวทางการคำนวณ จำนวนจ่ายยาผู้ป่วยวัณโรค รพ.ท่าใหม่

1. สูตรยาปกติ 2IRZE/4IR
   - 1.1 จำนวน จ่ายยาถึงวัดนัด (คลินิกวัณโรค ทุกวัน พฤหัสบดี (หยุดวันนักขัตฤกษ์))
   - 1.2 จำนวน จ่ายยา เลขลงตัว ได้แก่
     - start จ่าย 14 ตามด้วย 16 หรือ 46 วัน เพื่อเตรียมปรับสูตร
     - start จ่าย 15 ตามด้วย 15 หรือ 45 วัน เพื่อเตรียมปรับสูตร
     - start จ่าย 20 ตามด้วย 10 หรือ 40 วัน เพื่อเตรียมปรับสูตร

     (visit ถัดไป ตามด้วย 30 หรือ 60 หรือ 90 หรือ 120 วัน)
   - 1.3 กรณีผู้ป่วย มียาเหลือ/ลืมกินยา **ไม่นำมาหักลบ** ผู้ป่วยต้องกินยาเดิมจนหมด ต่อด้วยยาใหม่ที่ได้รับ (วันที่กินยาครบจะถูกเลื่อนออกไป)
   - 1.4 กรณีมียาที่ต้องหักแบ่ง ห้องยาหักแบ่งให้ไม่เกิน 15 วัน (หากเกินจะจ่ายยาแบบแยกซอง ผู้ป่วยนำยาไปหักเอง) จำนวนที่จ่าย ครึ่ง เม็ด แบ่งเก็บไว้ใช้ได้ 2 วัน (กรณี ¾ เม็ด ให้ผู้ป่วยทิ้ง ¼ เศษที่เหลือ ทิ้งทุกวัน)

หมายเหตุ

- ปรับขนาดยาเพิ่ม ตามน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นระหว่างการรักษา
- กรณี pt. ได้รับยาตามเกณฑ์ ช่วงน้ำหนัก (แต่เกินเกณฑ์ recommend dose >>> ลดขนาดยา ตาม minimum dose หรือในช่วงการรักษา เมื่อผู้ป่วยมี ADR

ฉลากเสริม

คำแนะนำ (รักษาหายได้ต้องทานยาทุกวัน)

1. มีจำนวนยาเท่ากันทุกซอง

   (ถ้ายาหล่นหาย หรือพบซองที่จำนวนเม็ดยาไม่เท่ากัน ให้ญาติมาติดต่อเปลี่ยนซองใหม่)
2. ต้องรับประทานยาต่อเนื่อง ติดต่อกันทุกวัน

   (ถ้ายังกินยาไม่ครบ 6 เดือน แต่ยาหมดก่อนวันนัด ให้ญาติมาติดต่อขอรับยาเพิ่ม การขาดยา จะทำให้เกิดดื้อยา และรักษาไม่หาย)
3. นับจำนวนซองยาที่เหลือทุกครั้งเมื่อมาพบแพทย์

   (นับเฉพาะยาจัดชุด ชนิดก่อนนอน ว่าเหลือกี่ชุด)

การพัฒนาต่อเนื่อง

- ทะเบียนผู้ป่วยรับยาวัณโรค สามารถแก้ปัญหาเรื่องการจัดยาซ้ำซ้อนได้

- ยังคงพบผู้ป่วยได้รับจำนวนยาเกิน/ขาดจากวันที่วางแผนเอาไว้

เนื่องจากเจ้าหน้าที่นับจำนวนวันคลาดเคลื่อน

- องค์กรแพทย์ เสนอแนวทาง การสั่งใช้ยาด้วยจำนวนเลขลงตัว

(15/45 วัน หรือ 20/40 วัน และ 30 หรือ 60 หรือ 90 วัน **เพื่อลดโอกาสการนับวันผิด**)

- เจ้าพนักงานเภสัชกรรม เสนอแนวทาง ตรวจใบสั่งยาทุกครั้ง ก่อนจัดยา

- พัฒนาทะเบียนผู้ป่วยรับยาวัณโรค ฉบับที่ 2 และ 3 ให้มีความสะดวก ครบถ้วนมากขึ้น และใช้แบบฟอร์มอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ผลการดำเนินงาน

ก่อนดำเนินการ	หลังดำเนินการ
เภสัชกรตรวจสอบขนาดการใช้ยาให้อยู่ในช่วงที่แนะนำตามแนวเวชปฏิบัติ	ทุกเคสคำนึงถึงน้ำหนักตัวผู้ป่วยที่มากหรือน้อยกว่าปกติ และผล **LAB**
จ่ายยาตามจำนวนวันที่นัด (ลบด้วยจำนวนยาที่เหลือ ผู้ป่วยได้รับจำนวนยาเกินหรือขาดไปจากที่แพทย์วางแผนเอาไว้)	ผู้ป่วยรับประทานยาที่เหลือจนครบจึงเริ่มยาใหม่
ไม่ได้เก็บข้อมูลความพึงพอใจ	เก็บข้อมูลคะแนนความรู้ที่ผู้ป่วยได้รับ และความพึงพอใจการรับบริการ

ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการและผลลัพธ์

ตัวชี้วัด (KPI)	เป้าหมาย (Target)	ผลลัพธ์ที่ปฏิบัติได้		
		2567	2568	2569
ความร่วมมือการใช้ยาวัณโรค	ร้อยละ 100	N/A	92.21	99.64
ความคลาดเคลื่อนการจ่ายยาวัณโรค	0 ครั้ง	6	1	0
ความรู้ความเข้าใจการใช้ยาของผู้ป่วย	ร้อยละ 90	N/A	97.82	ยังไม่ได้ประเมิน
ความพึงพอใจการรับบริการคลินิกวัณโรค	ร้อยละ 80	N/A	84.84	ยังไม่ได้ประเมิน

ประโยชน์ที่ได้รับ

- เภสัชกรช่วยแพทย์ตรวจสอบขนาดยาที่เหมาะสมตามแนวเวชปฏิบัติทุกราย
- เภสัชกรสามารถตรวจสอบจำนวนยาที่ผู้ป่วยได้รับข้อมูลตามเอกสารตรงกับระบบ HosXP และเป็นปัจจุบัน
- พัฒนาระบบบริการเตรียมความพร้อมรับตรวจ QTB

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ความร่วมมือของบุคลากร

  ทุกส่วนในแผนกเภสัชกรรม นำแบบฟอร์มมาใช้อย่างต่อเนื่อง

  - ✓ เจ้าพนักงานเภสัชกรรม คัดแยกผู้ป่วยใหม่ และผู้ป่วยรับยาต่อเนื่อง
  - ✓ พนักงานห้องยา ช่วยจัดยา
  - ✓ เจ้าพนักงานเภสัชกรรม ตรวจสอบยา
  - ✓ เภสัชกร ตรวจสอบและจ่ายยา

- ความร่วมมือของแพทย์และพยาบาลวิชาชีพ

  รับฟังข้อมูลด้านยาวัณโรคจากเภสัชกร เมื่อ **Consult**

- ผู้รับบริการให้ความร่วมมือในขั้นตอนการให้ความรู้ การรับยา และปฏิบัติตัว

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

โรงพยาบาลท่าใหม่มีแพทย์หมุนเวียน

>> เมื่อมีแพทย์ท่านใหม่มาประจำต้องสื่อสารแนวทางการดำเนินงานให้ทุกท่านทราบ

ยา **Rifampicin 450 mg** เป็นรายการยาใช้น้อย

>> กลุ่มงานเภสัชกรรมประสานจัดหายาให้ผู้ป่วยได้รับยาครบถ้วน

ผู้ป่วยบางราย **Compilance** น้อย >> จัดทำฉลากช่วยใส่ในซองยาวัณโรค

ผู้ป่วยรับยาที่เดินทางไปทำงานที่ต่างจังหวัด

>> พยาบาลวิชาชีพประสานให้ผู้ป่วยมารับยาได้ครบ

เภสัชกรไม่ได้ประเมินความรู้และความพึงพอใจของผู้ป่วยทุกครั้ง

>> วางแผนประเมินแบบสุ่ม เพื่อไม่รบกวนเวลาการให้บริการของเภสัชกร

ข้อเสนอแนะและโอกาสพัฒนา

ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ QTB

- ทั้งผู้ให้และผู้รับบริการต้องใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา สำหรับบุคลากรให้ใช้ N95
- ผู้ให้บริการต้องอยู่ต้นลมเสมอ เน้นพัดลมช่วยและหาที่กั้นหรือประตูปิดช่องลม
- ลมไม่ควรพัดเข้าในอาคาร

ขอบคุณทีม

